

Tájékoztató

a fakultációs órák rendjéről
és célkitűzéseiről

ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium

Budapest

2023/24

A fakultációs órák rendje

Iskolánk a 11. és a 12. évfolyamon – kellő számú jelentkezés és igazgatói jóváhagyás esetén – összesen akár 17 tantárgy emelt óraszámú tanulását is biztosítja. A fakultációs óráknak négy fő célja van:

- felkészítés az emelt szintű érettségi követelményeire,
- közép- és emelt szintű érettségi felkészítés a 11-12. évfolyamon már nem tanított tantárgyakból,
- színvonalas és igényes képzés biztosítása tanulóink érdeklődési körének megfelelően,
- felkészítés az egyetemi tanulmányokra.

1. Segítség a választáshoz

A fakultációs órák kiválasztása és véglegesítése a 10. évfolyam második felében történik. A második félév első hónapjában 10. évfolyamos diákjaink számára többféle tájékoztatói lehetőséget biztosítunk a fakultációs kínálat megismerésére:

- (jelen) tájékoztató anyag a fakultációs órák választásának, változtatásának szabályairól, az órák tartalmáról, követelményeiről és számonkérési módjairól,
- személyes osztályfőnöki és szaktanári segítség a választáshoz.

2. A fakultációs órák fölvétele

a) Előzetes jelentkezés határideje: **2024. február 26., hétfő**

A diákok szülői támogató aláírással ellátott nyomtatványon nyilatkoznak arról, milyen fakultációs órákat szeretnének felvenni. A döntésnél az alábbiakat kell figyelembe venni:

- Két fakultációs tárgy választása kötelező; harmadik tárgy választása fakultatív; negyedik tárgyra való jelentkezés csak igazgatói engedély birtokában lehetséges
- A fakultáció kiválasztásának szabadságát korlátozhatja, hogy
  - van-e elegendő számú jelentkező a csoport elindításához,
  - a következő évi tantárgyfelosztása tartalmazza-e az adott fakultációs tárgyat
  - órarendi szempontból megoldható-e a diák által választott párosítás.

b) A végleges jelentkezés határideje: **2024. április 5., péntek**

A jelentkezési lap már lehetőség szerint tartalmazza az adott fakultációs tárgy sávját ("A" és "B" sávok délelőtti, "C", "D" és "E" sávok délutáni órákat jelentenek; a délutáni sávok már a tervezett naphoz vannak rendelve) és a tárgyat tanító tanár nevét.

3. Változtatás a fakultációs órákban

A 10. év második felében kiválasztott fakultációs órákban a diákoknak négy alkalommal van lehetőségük változtatni. A változtatási kérelmet – erre a célra szolgáló formanyomtatványon – a szülő, az érintett szaktanár(ok) és az osztályfőnök támogató aláírásával kell benyújtani elbírálásra az igazgatónak.

Fakultációs órát felvenni és leadni az alábbi időszakokban lehetséges:

- A 10. év végén vagy a 11. év első tanítási hetének végéig benyújtott kérelemmel;
- A 11. év második félévének kezdetét megelőző hét szerdáig;
- A 11. év végén vagy a 12. év második tanítási hetének végéig benyújtott kérelemmel;
- A 12. év második félévének kezdetét megelőző hét szerdáig.

A fentiekől eltérő időpontokban a fölvetett fakultációs órákon módosítani csak különösen indokolt esetben lehet.

A változtatási szándék mérlegelésekor érdemes figyelembe venni az alábbiakat:

- Egy fakultációs óra „menet közbeni” fölvételekor a szaktanár beszámolósi kötelezettséget írhat elő a fakultációs csoportban a váltási szándék időpontjáig tanult tananyagból.
- Ha valakinek a fakultációs órák leadásának eredményeképp kettő alá csökkenne a faktjai száma, új tárgyat köteles fölvenni. Ez a szabály nem vonatkozik azokra, akik a fakultációs tantárgy tanulását sikeres érettségi vizsgával zárták le.

Budapest, 2024. február 15.

Csapodi Zoltán sk.
igazgató

A fakultációs órák célkitűzései és követelményei

Angol nyelv (első idegen nyelvként)

11. és 12. évfolyam, heti 2 óra

Az angol fakultáció célja elsősorban az emelt szintű érettségire való felkészítés. Középpontban a nyelvi készségek fejlesztése áll.

Beszédképesség

Célunk, hogy a diákok képesek legyenek gondolataikat idegen nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni (kommunikációs stratégiák, udvariasság, megfelelő stílus), illetve képesek legyenek mondanivalójukat érthetően és összefüggően kifejezni.

Hallott szöveg értése

Célunk felkészíteni diákjainkat arra, hogy megértsék az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet a valós értési céloknak megfelelően a következő szinteken: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés) és képesek legyenek alkalmazni az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Olvasott szöveg értése

Célunk felkészíteni diákjainkat arra, hogy képesek legyenek a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és a valós olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni, illetve használni az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Írásképesség

Célunk, hogy a diákok képesek legyenek gondolataikat idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

A képességfejlesztéssel párhuzamosan kiemelt célunk a diákok szókincsének bővítése, nyelvtani ismereteinek megszerezése és bővítése. A fakultációs órákon a diákok előrehaladását rendszeres szóbeli és írásbeli számonkéréssel követjük figyelemmel. Ezt egészítik ki az önálló otthoni feladatok, például esszék, írásbeli feladatok, illetve az órai önálló prezentációk.

Angol nyelv (második idegen nyelvként)

11. és 12. évfolyam, heti 2 óra

Az angol fakultáció célja a diákok nyelvtudásának fejlesztése, a középfokú nyelvvizsgára, illetve végső soron az emelt szintű vizsgára való felkészítés. Középpontban a nyelvi készségek fejlesztése áll.

Beszédképesség

Célunk, hogy a diákok képesek legyenek gondolataikat idegen nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni (kommunikációs stratégiák, udvariasság, megfelelő stílus), illetve képesek legyenek mondanivalójukat érthetően és összefüggően kifejezni.

Hallott szöveg értése

Célunk felkészíteni diákjainkat arra, hogy megértsék az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet a valós értési céloknak megfelelően a

következő szinteken: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés), és képesek legyenek alkalmazni az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Olvasott szöveg értése

Célunk felkészíteni diákjainkat arra, hogy képesek legyenek a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és a valós olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni, illetve használni az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

Íráskészség

Célunk, hogy a diákok képesek legyenek gondolataikat idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

A készségfejlesztéssel párhuzamosan kiemelt célunk a diákok szókincsének bővítése, nyelvtani ismereteinek rendszerezése és bővítése. A fakultációs órákon a diákok előrehaladását rendszeres szóbeli és írásbeli számonkéréssel követjük figyelemmel. Ezt egészítik ki az önálló otthoni feladatok, például esszék, írásbeli feladatok, illetve az órai önálló prezentációk.

Biológia

11. évfolyam: alapóra heti 2 óra + heti 2 óra fakt (bontott csoportban a 4 óra), 12. évfolyam: heti 4 óra

A 11. évfolyam céljai és követelményei

Szervezési keret

Kis csoportban, a biológia laborban. A laborban maximum 18 diák fér el, ez határozza meg, hogy hány csoport indul. További meghatározó tényező a többi választott tantárgy.

Célok

Az érdeklődő diákok számára a középiskolai tananyag témái kísérletes részének megmutatása; ez az elméletben tanultakat egészíti ki. Felkészítjük a tanulókat az emelt szintű érettségire. Olyan készségeket, kompetenciákat fejlesztünk, amelyek alkalmassá teszik a diákokat felsőfokú tanulmányok végzésére. Segítjük az egyes részterületek megmutatásával a pályaválasztást.

Témák

- növényrendszertan (határozási gyakorlatok, lehetőleg terepen)
- állatrendszertan (preparált állatok megfigyelése)
- társulások vizsgálata
- állatok boncolása (giliszta, svábbogár, hal, madár, emlős)
- szervek boncolása, működésük (szív, tüdő, vese, mozgás)
- az élet felépítő anyagok kimutatása (biogén elemek, szénhidrátok, lipidek, fehérjék, ismeretlen összetételű oldat összetevőinek kimutatása, meghatározása)
- anyagcsere-folyamatok vizsgálata (felépítő és lebontó folyamatok)

Értékelés, számonkérés

- Minden órára házi feladat, jegyzőkönyv készítése a gyakorlatokról.
- Óra elején rövid számonkérés, amihez felvételi szintű feladatokat készítünk.
- Az év során három alkalommal nagyobb számonkérés: szóban és írásban felelés az elmúlt időszak témáiból. Az érettséginek megfelelően százalékos és érdemjegyes értékelés.

Segédanyag

Minden órán számítógépes vetítés segítségével ismétlő összegzés. A gyakorlati munkát segítő, annak elméletét tartalmazó fénymásolatok, az órai munkához feladatlap.

A 12. évfolyam céljai és követelményei

Szervezési keret

Kis csoportban, a biológia laborban.

Célok

Az érdeklődő diákok számára a középiskolai tananyag feladatokban történő alkalmazása. A feladat-megoldási készség fejlesztése szóban és írásban, felkészítés az emelt szintű érettségire. A problémamegoldó készség fejlesztése.

Témák

- A középiskolai tananyag szisztematikus átvizsgálása, összerendezése, különös tekintettel a tananyagon belüli kapcsolatok felfedezésére.
- Heti két óra írásos számonkérés emelt szintű feladatlapok kitöltésével. Heti egy óra szóbeli tételek feldolgozása, heti egy óra tanári összefoglalás a következő hét anyagából.

Értékelés, számonkérés

- Az írásbeli és a szóbeli feleletek értékelése az emelt szintű írásbeli szerint.
- Év vége felé próbaérettségi

Segédanyagok

Számítógépes vetítés segítségével ismétlő összegzés. Feladatlapok hetente. A tanulást segítő táblázatok, összefoglalók fénymásolatban.

Fizika

11. évfolyam: alapóra heti 2 óra + heti 2 óra fakt (bontott csoportban mind a 4 óra). 12. évfolyam: heti 4 óra fakt. Heti 2 óra ajánlott szakkör

Általában kétszer három órában tartjuk, az órarendi fakultációs tömbökhöz hozzátesszük a szakköri órát 0. vagy 1. óraként. A csoport és a tanár igényei szerint ez változhat.

A követelmény az emelt szintű érettségi elvárásainak felel meg, mind mélységben, mind témában kiegészítve a középiskolai anyagból kihagyott fejezetekkel. ezzel a versenyzést és későbbi egyetemi tanulmányokat kívánjuk megalapozni, segíteni.

Célok: jól szerepelni tanulmányi versenyeken, emelt szinten érettségizni, az egyetemi tanulmányokat megalapozottan kezdeni.

A két évben a teljes középiskolai fizikaanyagot végigvesszük; a sorrend tanárfüggő. Van olyan tanár, aki befejezi az összes középiskolában tárgyalandó témát már a 11. évfolyamon és a 12. évfolyamon újraproszolja az egész anyagot részben ismétlés, részben mélyítés céljából. Van, aki folyamatosan halad, és/vagy párhuzamosan halad és ismételi.

Különösen fontos, hogy kísérleti fizikát tanítunk, így az órák szerves részei a kísérletek. Ezek részben tanári demonstrációk, részben tanuló-kísérletek. Amióta van emelt szintű érettségi, iskolánk érettségi centrum fizikából. Ezért mi, tanárok, minden emelt szintű kísérletet összeállítunk, érettségire készülő diákjaink pedig elvégzik a szükséges méréseket, grafikonokat rajzolnak, értékelnek, értelmeznek, hibát becsülnék.

A számonkérés igen változatos. Írásban: órák végén egy-két feladat, dolgozat, témazáró dolgozat, tesztek kitöltése, kísérlet elvégzése, jegyzőkönyvkészítés, eddigi érettségi feladatsorok megoldása, szóbeli feleletek, kiselőadások.

Földrajz

11. és 12. évfolyam, heti 2 óra

Főbb célok

A földrajz tanítása iskolánkban – mint minden középiskolában – a 10. évfolyam végén befejeződik. Fakultációs csoport indításával szeretnénk biztosítani az érdeklődő gyerekek számára a tantárgy további tanulását heti két órában.

Feladatunk az új ismeretek átadása mellett a meglévők rendszerbe foglalása, az ismeretek szintetizálása, az összefüggések alapos és elmélyült vizsgálata. Különösen nagy szerepet szánunk a társadalomföldrajzi folyamatok megismerésének, elemzésének. Fontos, hogy a gyerekek értsék a körülöttük zajló társadalmi

jelenségeket, eligazodjanak a világban és a médiából rájuk zúduló információrengetegben. Mindezt sok önálló kutatómunkával, elemzéssel, vitával, kiselőadásokkal, beszámolókkal kívánjuk megvalósítani.

A fakultáción való részvétel természetesen biztosítja mind az emelt, mind a középszintű érettségire, valamint tanulmányi versenyekre való felkészülést is.

A kulcskompetenciák közül valamennyi fejlesztése megjelenik, de természetesen egyesek kiemelt szerepet kapnak iskolánk földrajzoktatásában: természettudományos kompetencia, vállalkozói kompetencia, hatékony, önálló tanulás elsajátítása, környezettudatos magatartás, szociális kompetencia.

A tanulói munka értékelése és ellenőrzése

Fontosnak tartjuk a tanulók munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését. Hangsúlyt fektetünk a szaknyelv elsajátításán felül a választékos beszéd, az önálló előadásmód fejlesztésére, a földrajzi nevek helyesírására, amiről a topográfiai ismeretek kontúrtérképeken történő ellenőrzésekor is kapunk visszajelzést. Gondot fordítunk az önálló munka kiemelt, részletes, nem csak jegyben kifejezett értékelésére is.

Tanórán kívüli tevékenység

- *Múzeumlátogatás:* Magyar Természettudományi Múzeum, Mezőgazdasági Múzeum, Magyar Állami Földtani Intézet, Planetárium, aktuális kiállítások
- *Intézménylátogatás:* Meteorológiai Intézet, Szelektíven gyűjtött hulladékot válogató üzem
- *Terepi foglalkozások:* közzettani, térképészeti ismeretek

Francia nyelv

11. és 12. évfolyam, heti 2 óra

A francia nyelvi fakultáció általában délutáni duplaóra keretében zajlik. A fakultációs órák intenzív és személyre szabott felkészülést biztosítanak az emelt szintű érettségire, a közép-, illetve emelt szintű nyelvvizsgára, az OKTV-re, de minden olyan diák számára ajánljuk, akinek az a célja, hogy a mindennapi életben hasznosítható, aktív nyelvtudást szerezzen. Ennek érdekében a feladatok többsége a szóbeliségre (a beszédképesség és hallásértés fejlesztésére) helyezi a hangsúlyt, ugyanakkor az írásbeli kompetenciákat (az olvasásértést és írásképességet) is intenzíven fejlesztjük. A felhasznált anyagok eredeti dokumentumok (újságcikkek, rádió- ill. tévériportok, prospektusok, reklámfilmek, regényrészletek, stb.).

A feldolgozott társalgási témák alapvetően a nyelvvizsgatémakörök, ám ezeket a lehető legjobban kibővítjük, így kerül sor például olyan témák feldolgozására is, mint a reklám, a fogyatékkal élők világa, a tolerancia, a plasztikai sebészet, a függőség vagy akár az extrém sportok.

Az órákat változatos munkaformák (pármunka, csoportmunka, egyéni munka, frontális munka váltakozása), és a tanuló- és tevékenységközpontú módszerek jellemzik. A nyelvi kompetencia fejlesztésére szerepjátékokat, vitákat, projektmunkákat, beszédképességet fejlesztő társasjátékokat alkalmazunk. A tanulók kiselőadásokat, prezentációkat tartanak, illetve rendszeresen írnak házi dolgozatot.

A fakultációs órán az önálló nyelvtanuláshoz is segítséget kapnak a diákok. Az Internet, a televízió, a könyvek, újságok kiváló lehetőséget nyújtanak a nyelv kommunikatív helyzetekben történő alkalmazására. Az önálló tanuláshoz segítséget nyújt az iskola diákjai számára ingyenesen elérhető franciaoktatás.hu nyelvoktató honlap, valamint a Trefort-kertben található CIEF módszertani könyvtára is.

Informatika/Digitális kultúra

11. és 12. évfolyam, heti 2 + 2 óra

A 11. évfolyam céljai és követelményei

Célok

Felkészíteni a középszintű informatika érettségire, mert

- □ műszaki irányban továbbtanulók esetén az informatika választható vizsgatárgy;
- a humán felsőoktatási képzésbe belépők bemeneti követelménye gyakran a kötelező érettségi tárgyakból kerül ki, ezért választható tantárgyként közkedvelt lehet az informatika;

• azok, akik nem a felsőoktatásban haladnak tovább, szintén jól hasznosíthatják az informatika vizsga által bizonyított tudást.

A középszintű érettségi témakörei

1. információs társadalom, 2. hardver alapismeretek, 3. szoftver alapismeretek, 4. szövegszerkesztés, 5. táblázatkezelés, 6. adatbázis-kezelés, 7. kommunikáció az Interneten, weblap-készítés, 8. prezentáció és grafika, 9. könyvtárhasználat

A középszintű érettségi vizsga követelményei is bővebbek a NAT és a kerettantervi követelményeknél. A fakultáció során az első félévben a 4-8. témakörök eddigi ismereteit egészítjük ki, és korábbi érettségi feladatokat oldunk meg.

A második félévben hangsúlyosan a szóbeli vizsgára felkészítés történik, az 1-3., a 7. és a 9. témakör részletes feldolgozásával. Két alkalommal – hogy a diákok a terheléshez hozzászokjanak – sort kerítünk ún. próbaérettségi „megírására”.

Terhelés

A tisztességes felkészüléshez az órai munkán túl hetente 2-3 óra tanulás, illetve gyakorlás szükséges.

Számonkérés

Az első félévben az egyes témakörökből érettségi szintű feladatok önálló megoldása számítógépen. A második félévben a próbaérettségek eredményeit és a szóbeli témakörökből felkészülés után tartott előadásokat értékeljük.

A 12. évfolyam céljai és követelményei

Legfontosabb célok

Felkészít az informatika emelt szintű érettségi programozási feladatainak készségi szintű megoldására. (Az emelt szintű érettségin a programozásért 45 pont kapható a 120-ból.)

Előkészít a szakirányú egyetem első féléves alapozó tantárgyainak egy részére.

A programozási alapismeretek jelentős előnyt jelentenek azoknak a tanulóknak is, akik informatika szakirányú felsőfokú képzési irányban szándékoznak továbbtanulni, de nem tesznek emelt szintű érettségit informatikából. Ezek a tanulók az egyetemi képzés első félévében jelentős előnyben vannak azokkal a hallgatókkal szemben, akik még soha nem programoztak.

A tanulók képzése az ingyenesen, jogtisztán beszerezhető VB.NET 2008 Express nyelven történik.

A tanév során a tanulókkal megismertetjük

- a programkészítés menetét, szabályait, az algoritmus készítésének lehetőségeit és egy programfejlesztő eszköz készség szintű használatát;
- a programkészítés lépéseit, így a feladat-meghatározást, a tervezést, a kódolást, a tesztelést és hibakeresést;
- az algoritmizálás építőelemeit: szekvencia, elágazás, ciklus;
- az egyszerű adattípusokat: egész típus, valós típus, logikai típus, karaktertípus és a tömböket;
- a programnyelv alapvető utasításkészletét, így a beolvasást, kiírást, értékadást, aritmetikai utasításokat és az eljárások használatát;
- a ciklusokat (elől tesztelős, hátul tesztelős, számlálós ciklus);
- az elemi algoritmusokat: összegzés, eldöntés, kiválasztás, (lineáris) keresés, megszámlálás, maximum-kiválasztás.

Az alapismeretek elsajátítása az első félévben befejeződik. A második félévben a megszerzett alapismeretek birtokában a korábbi évek érettségi feladatait oldjuk meg gyakorlás, rutinszerzés céljából.

Számonkérés

Az első félévben egy algoritmus elemzése papíron, illetve egy alapelemeket tartalmazó program önálló elkészítése dolgozat formájában. A második félévben két programozási feladat kódolása az érettségi szintjének megfelelően.

Kémia

11. évfolyam: alapóra heti 2 óra + heti 2 óra fakt (bontott csoportban a 4 óra); 12. évfolyam: heti 4 óra

A számonkérés formái

- írásbeli dolgozatok, amelyekre a diákok százalékos értékelést kapnak. Ezekből azután érdemjegyeket képzünk. A dolgozatok alapvetően elméleti, kísérleti és számolási ismereteket kérnek számon.
- előadás tartása egy szabadon választott kémiához köthető témában
- kísérlet elvégzése jegyre (titrálás)

A fakultáció céljai

- az alapórákon megszerzett tudás elmélyítése, a hiányosságok pótlása
- az alapórákon megszerzett tudás emelt szinten való kiegészítése
- a számolási készségek fejlesztése az alapoktól kezdve
- az önálló kísérletezés elsajátítása, a 70 érettségi kísérlet elvégzése
- mennyiségi analitikai módszerek megismerése és önálló kísérlet elvégzése (titrálás)
- stabil, magas szintű, értő tudás kialakítása, hogy diákjaink ne csak bekerüljenek választott egyetemükre, hanem ott meg is állják a helyüket

Témakörök

11. osztály: atomszerkezet, molekulaserkezet, anyagi halmazok, elektrokémia, titrimetria

12. osztály: kémiai reakciók, szénhidrogének és halogénezett származékaik, oxigéntartalmú szerves vegyületek, nitrogéntartalmú szerves vegyületek, biológiailag fontos makromolekulák, hidrogén, halogének, oxigén csoport, nitrogén csoport, alkálifémek, alkáliföldfémek, alumínium, vascsoport, rézcsoport.

Egyéb tudnivalók

A kémia fakultációt javasoljuk a természettudományos felsőoktatás irányába érdeklődő diákjainknak. A kémia mellé jellemzően biológia vagy matematika fakultációt érdemes fölvenni, de egyéb párosítások is elképzelhetőek és hasznosak lehetnek.

A 11. évfolyamon, az alapórán tárgyalt elektrokémia témakört a fakultáción párhuzamosan egészítjük ki a magasabb szintű ismeretekkel

Házi feladat minden alkalomra van.

A rendszeres készülést, gyakorlást és folyamatos visszajelzést elősegítő gyakoriak a dolgozatok.

Kínai nyelv

11. és 12. évfolyam, heti 2 óra

2017 őszétől a kínai nyelv is bekerült a 11. évfolyamtól választható fakultációs órák közé. A kínai fakultációt választó diákok a heti négy kínaióra mellett további heti két kínaiórán vehetnek részt, ahol továbbfejleszthetik nyelvtudásukat, illetve mélyebb ismereteket szerezhetnek a kínai kultúráról. A fakultációs órákat magasan képzett kínai anyanyelvi tanárok tartják, akik magas színvonalú nyelvóráikkal hozzájárulnak a diákok érettségire, illetve nyelvvizsgára készítéséhez. A fakultáción részt vevő diákok a 11. év végére eljutnak középfok 1-es nyelvi szintre, illetve többen sikeresen leteszik a HSK3 (az európai rendszerben középfok 1-esnek megfeleltethető) kínai nyelvvizsgát is. Nyelvvizsga birtokában a diákok számos kínai ösztöndíjlehetőség közül választhatnak, a néhány hetes pekingi nyári tábortól kezdve az egy vagy két féléves nyelvi programot kínáló ösztöndíj-lehetőségen keresztül a BA fokozat Kínában való megszerzéséig.

Kultúrfakt (az utóbbi években nem indult, csak megfelelő számú jelentkezés esetén, külön döntés alapján indul)

Mi ez az egész?

A kultúrfakt – ahogy az oda járók egy idő után nevezték – néhány évvel ezelőtt egy mindenre elszánt, kicsit máshogy gondolkodó és sok mindent befogadó tizenegyedikesek csoportjának nagy vállalkozása, próbajátéka volt.

A kultúrfakt röviden és tömören: tizenegy-tizenkettedikes ének-zene fakultáció fedőnév alatt rengeteg együttgondolkodás, közös filozofálás, filmélmények, olvasás, vita és játék több olyan kérdéskörben, amely nem kapcsolható szorosan egyetlen tantárgyhoz, egyetlen kultúrához – és mégis fontos és érdemes ezekről beszélni, hogy jobban megértsük önmagunkat, egymást, saját és mások kultúráját. Mindezt persze valahogy mindig a zenéhez kötve, vagy pont fordítva, zenét keresve a gondolatokhoz. Ezen zenék meghallgatása zárja az alkalmakat, lehetőséget teremtve egy kis megnyugvásra, relaxációra a heti hajtásban.

Hogy kialakul-e valami ezekből a szabad beszélgetésekből? Ami létrejön, nem biztos, hogy felvételi pontokra, netalántán jövőbeni forintokra váltható, sőt, egyáltalán nem ilyen természetű eredmények születnek: a gondolkodásnak, a megfigyelésnek, a befogadásnak és a véleményalkotásnak ad teret a kultúrfakt heti másfél óra erejéig, amit aztán mindenki folytathat – akár rögtön, akár néhány óra vagy nap múlva, de talán évek elteltével is, hisz ez a fajta „tudás” soha nem évül el...

A két év témáinak középpontjában az EMBER áll:

ÉN – MIKROKOZMOSZ: megismerés és korlátok – önmagam megismerése – magam irányítása – önazonosság – felettes én – akarat

ÉN és a MÁSIK ember: a másik megismerése – szerelem, szeretet – férfi és nő – ember és ember

ÉN és a TÖBBI ember: nemzet – ki a magyar, mi a magyar – törvény és szabadság – háború és hatalom – ideológiák

MAKROKOZMOSZ: káosz – kezdetek – véletlen – teremtés – szépség – a város

ÉS AMI A MAKROKOZMOSZON TÚL VAN: létezés – istenérvek és ellenérvek – a halál és ami utána van

Milyen terhelést jelent? Kultúrfakt hetente egyszer van, délután, úgy másfél óra egyben. Néha kicsit hosszabb, ha úgy adódik. Máskor meg közös koncert- vagy kiállításlátogatásként funkcionál.

Mi várható el egy kultúrfaktostól? Az hogy, ott legyen az alkalmakon, amikor csak tud. Ne csak fizikailag, hanem szellemileg is. Nem kell végigbeszélnie az alkalmakat, de jó, ha van saját véleménye. A csoportátlag évekre visszamenőleg 5,0... Nem ez a lényeg.

Ki jöhet? Bárki, akinek EZ kell (és nem csak egy kötelező második fakt)! Nem kell zenésznek lenni. Szeretni kell a zenét és szeretni kell gondolkodni. Mindössze ennyi a feltétel.

Magyar nyelv és irodalom

11. és 12. évfolyam, heti 4 óra alapóra + heti 2 óra fakt (önálló csoportban mind a 6 óra)

Szeretettel ajánljuk minden diák figyelmébe a magyar nyelv és irodalom fakultációt,

- mert kötelező érettségi tantárgy, és a fakultáción belüli plusz foglalkozással felkészít az emelt szintű érettségire is;
- hiszen sok felsőoktatási szakirány veszi figyelembe az e tárgyból tett érettségi eredményét;
- ugyanakkor más tárgyak elsajátításának is alapja, feltétele (szövegértés, szövegelemzés, írás- és beszédképesség);
- mert élvezheti a kis létszámú csoportban, heti hat órában végzett intenzív munka előnyeit (egymás inspirálása, az egyéniség kinyitása, kommunikációképesség, a tehetség felismerése).

A fakultáció lehetőséget ad

- a kötelező tananyagon túl a szélesebb kitekintésre a humán műveltségben és a művészetekben;
- a hagyományos mellett új tanulási és munkamódszerek elsajátítására (egyéni és csoportmunka, önálló adatgyűjtések, előadások, projektmunka, vitakultúra fejlesztése);
- egy-egy szakterület kiváló művelőjének megismerésére (vendégelőadó);
- a kortárs magyar irodalomban való tájékozódásra, találkozásra néhány alkotóval;

- színház- és múzeumlátogatásokra, filmvetítésekre, az élmények közös feldolgozására;
- a személyiség sokirányú fejlődésére (kreativitás, önismeret, empátia, szolidaritás);
- arra, hogy a diákok az irodalmi műveltség megszerzése révén olyan olvasókká váljanak, akik képesek az irodalmi művekben fölismerni olyan élethelyzeteket, döntési szituációkat, magatartásformákat és gondolatokat, amelyekkel a saját életükben is találkozhatnak.

A fakultációs órákon célunk, hogy

- a 11-12. évfolyam magyar nyelv és irodalom tananyagát az emelt szintű érettségi követelményei szerint tanítsuk, a korábbi évek anyagát pedig az emelt szint követelményei szerint ismételjük át;
- a tanulók megismerjék és önállóan alkalmazzák a különböző műfajok elemzési és értelmezési szempontjait, illetve az ehhez szükséges szaknyelvet;
- a tanulók képessé váljanak hosszabb, logikusan fölépített szóbeli (kiselőadások, feleletek stb.) és írásbeli (órai esszék, házi dolgozatok) szövegek alkotására, saját véleményük és gondolataik szabatos, strukturált megfogalmazására;
- önálló kutatómunka végzésével a diákok képessé váljanak arra, hogy fölismerjék az összefüggéseket különböző nyelvi, irodalmi, filozófiai és történelmi jelenségek között;
- a fakultációs órákon olyan házi olvasmányok és más irodalmi alkotások feldolgozására is sort kerítünk, amelyek értékeiknél fogva részei lehetnének a középiskolai tananyagának, ám idő hiányában az alapórákon nem kerülhet rájuk sor;
- érdeklődő diákjainkat felkészítjük az irodalom és/vagy a magyar nyelv OKTV-re.

Számonkérési formák

- Mivel a fakultáció távlati célja a felkészítés a közép- és az emelt szintű érettségire, az órák követelményeit és céljait is ez a tényező határozza meg. A számonkérések során és a követelmények meghatározásakor így az emelt és középszintű érettségien megszokott írásbeli (szövegértés, szövegfelismerés, szövegértés, esszék, nyelvi-műveltségi feladatsorok stb.) és szóbeli (tételfeleletek) feladattípusokat alkalmazzuk.
- Az érettségi feladattípusokon kívül gyakori számonkérési forma az önálló kutatómunkára épülő kiselőadás és a házi dolgozat.
- A fakultációs órákon gyakoriak a nagy anyagrész földolgozására épülő, összefoglaló dolgozatok és tételfeleletek.

Matematika

11. évfolyam: heti 3 óra alapóra + 2 óra fakt; 12. évfolyam: alapóra heti 3 óra + 4 óra fakt (valamennyi óra bontott csoportban)

Az 1970-es évek végétől bizonyos középiskolákban a tagozatos rendszer helyett, illetve mellett vezették be az utolsó két tanítási évben az ún. fakultációs órák tartását. Iskolánkban a kezdetektől működik matematika fakultáció, így nagyon komoly hagyományokra tekint vissza, nagyon kiforrottnak mondható.

Eleinte az alapórákon az egész osztály részt vett, s ehhez csatlakoztak a fakultációs órák azok számára, akik a matematikát választották. Számos probléma adódott a 11. és a 12. évfolyamon a fenti módon működő matematika-oktatás következményeként, ezért sok éve már a matematikát választó diákokat külön tanítjuk az alaptantervű matematikát tanuló osztálytársaiktól a 11. évfolyamon heti 5, a 12. évfolyamon heti 7 órában.

Általában 12-14 fős csoportjaink vannak, így hatékony, személyre szabott az oktatás. A jelentkezők száma miatt évek óta osztályonként szervezzük a csoportokat. Ha a jelentkezők száma megengedi, így szeretnénk a továbbiakban is.

A számonkérés a korábbi évekéhez hasonló módon zajlik, természetesen többször íratunk többórás témazárókat, hisz készülünk az emelt szintű érettségire. A tananyag messze meghaladja az alaptantervi csoportét, részletesen olvasható az iskolánk honlapjára feltett Pedagógiai Programban.

Feltétlenül érdemes matematika fakultációt választani annak a diáknak, aki

- olyan felsőoktatási intézményben akar továbbtanulni, ahol matematikát oktatnak;
- emelt szintű érettségi vizsgát akar tenni matematikából;
- tanulmányi versenyen akar résztvenni a tárgyból;

- mélyebben érdeklődik a tantárgy által fölvetett izgalmas problémák iránt.

Médiaismeret és mozgóképkultúra

11. évfolyam: heti 2 óra, 12. évfolyam: heti 4 óra

Érettségi mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyból

A 2007/2008-as tanévtől a szabadon választott érettségi tantárgyak körében már a mozgóképkultúra és médiaismeret is valós alternatívát jelent: az elmúlt három évben már közel 20 diák érettségizett középszinten iskolánkban. Azon túl, hogy ötödik, szabadon választott érettségi tárgyként szóba jöhet a médiaismeret érettségi, a szabad bölcsészeten elfogadják felvételi tárgynak is.

Az érettségire való jelentkezés feltétele meghatározott óraszám teljesítése a tantárgyból: iskolánk jelenlegi pedagógiai programja szerint ez az óraszám a 7. és 10. évfolyam moduljából és a 11-12. évfolyam fakultációs órájából áll össze. A médiaismeret és mozgóképkultúra érettségi esetében tehát nem pusztán a felkészülésben segít a fakultáció, hanem az óraszám miatt a jelentkezés nélkülözhetetlen feltétele is.

A mozgóképkultúra és médiaismeret fakultáció céljai és követelményei

Elsődleges cél a filmes- és a médiabefogadási műveltség kialakítása és elmélyítése. A fakultáció programja illeszkedik az érettségi és az OKTV követelményeihez, hiszen a tapasztalatok szerint a jelentkező diákok közül sokan érettségiznek, és szerencsére egyre többen jelentkeznek az OKTV-re.

Cél, hogy a foglalkozások következtében a tanulók képesek legyenek teret és időt formáló képkapcsolatok értelmezésére, karakter- és konfliktusviszonyok felismerésére. Tudjanak életkoruknak és tapasztalataiknak megfelelő egyszerű (mozgó)képi szöveget készíteni és azzal meghatározott kommunikációs célokat megvalósítani.

Cél továbbá az is, hogy alakuljon ki bennük önálló, kritikus attitűd, amely segíti őket médiafogyasztási szokásaik tudatos alakításában, lehetőség szerint a toleranciára, lényegkiemelésre, objektivitásra való törekvés jegyében.

A fakultáció fejleszti a tanulók azon készségeit, amelyek birtokában egyre hatékonyabban tudnak audiovizuális szöveget értelmezni, illetve alkotni. Kialakítja a tanulóknak a médiatudatosság alapjait, hogy egyre sikeresebben tudjanak tájékozódni és választani az információözönben.

A fakultáció keretében tehát készítünk filmeket és fotókat, megvitatjuk a média „rejtett üzeneteit”, azaz vizsgáljuk az írott és az elektronikus médiát, az írásbeli és szóbeli elemzések mellett ugyanakkor időt szánunk arra is, hogy mindenki megismerhesse a filmtörténet legfontosabb alkotásait. A fakultáció tehát egyszerre jelent elméleti és gyakorlati képzést.

Művészettörténet (megszűnik önálló érettségi tárgyként, csak külön döntés alapján indulhat)

11. és 12. évfolyam, heti 2 óra

Kiknek ajánlom? Nyilván: akiket érdekel a képzőművészet. Akik keresik önmagukat. Vagy akik már rátaláltak önmagukban arra a hangra, amely azt mondja: mélyedj el valamiben, értsd meg a nehezen kifejezhető dolgokat. E fakra járn merőben lelkiismereti kérdés. Nincsenek nagy témazárók – műfelismerés, ismétlések, véleményírások, játékos tesztek vannak. Ez azért van így, mert a művészet kérdéseivel foglalkozva messzemenően emberi tényezőkkel foglalkozunk, ezekről – az életben legfontosabb dolgokról – pedig nem lehet direktben tanulni. Tanulni például csak épületekről, szobrokról és képekről lehet... A fakra járók aztán nem a retorziótól való félelem miatt járnak például pontosan: ha valaki néhány percet késni fog, előző nap bejelenti – pedig lehet, hogy „nem is érettségizik a tárgyból”. Eljutunk közösen valahonnan valahová: egy bizonyos lelki-tudati állapotból egy változott, merem remélni: igényesebb szintre.

Adataink: a fakultáció heti kétórás. A délelőtti időszámban helyezik el, de az élet úgy hozta eddig mindig, hogy a jelentkezők különféle fikt-társításai miatt az órákat egy alkalommal délután, összevonva tartjuk.

A témákról: a fakultáció két éve összefügg, egységet alkot. Az első évet visszatekintéssel kezdjük: néhány olyan témával, amelyek bántóan kevésbé szerepelhettek a tizedikes órákon, mint például az itáliai Velence, vagy egyes nagy művészek teljes munkássága, mint például Velázquez, Rembrandt vagy Goya.

Ezután a faktu tananyaga a modern művészet: a 11. évfolyam óráin a 19. század végi mozgalmakkal és a századforduló rendkívül színes világával foglalkozunk – egyetemes és magyar –, illetve a 20. század első két évtizedének újító irányzataival; a 12. évfolyam óráin a két világháború közötti, valamint az 1945 utáni művészeti kérdések kerülnek elő – szintén egyetemes és magyar. Eljutunk a jelenig: korunk alkotásait is tanulmányozzuk. A 12. év második félévében az e tárgyból érettségizőkkel átismételjük a teljes anyagot.

Német nyelv

11. és 12. évfolyam, heti 2 óra

A német fakultáció óraszámja és keretei

Idegen nyelvi fakultációt heti 2 órában lehet választani a 11. és 12. évfolyamon. Az órák általában a délutáni fakultációs sávba esnek, heti egy alkalommal a 7-8. órában tartjuk. A fakultációs órákat rendszerint az adott évfolyam németet mint első idegen nyelvet tanuló csoport tanára tartja.

A fakultációs foglalkozás kiegészíti ugyan a heti 3 órára csökkent első nyelves csoport munkáját, de mivel önálló tanmenettel rendelkezik, a németet második idegen nyelvként tanulók is nagyobb nehézségek nélkül bekapcsolódhatnak a munkába.

Célok

A fakultáció elsősorban az iskolában ingyen letehető DSD nemzetközi nyelvvizsga előkészítését szolgálja. Ezzel az ingyenes lehetőséggel kizárólag az itt németül tanuló diákok élhetnek, mert a vizsga előfeltétele egy adott óraszámot túl a célzott felkészítésben való részvétel.

A fakultációs órák célja a négy nyelvi alapkészség (olvasott szöveg értése, hallott szöveg értése, beszéd-készség, íráskészség) fejlesztése, valamint az interkulturális ismeretek bővítése, illetve az idegen nyelvű véleményformálás.

Követelmények

A fakultáció, célkitűzését figyelembe véve igazodik a vizsga követelményrendszeréhez. A két év alatt 20 témakört dolgozunk fel:

Vergangenheit und Gegenwart, Tradition und Region, Natur und Umwelt, Technik und Fortschritt, Mobilität und Verkehr, Medien und Konsum, Jugendszene und Jugendkultur, Sport und Freizeit, Alltag und Familie, Jugend- und Erwachsenenwelt, Schule und Ausbildung, Fantasiewelten, Begegnung mit dem Fremden, Kultur und Wissenschaft, Individuum und Gesellschaft, Politisches Leben und soziale Fragen, Wirtschaft und Arbeitswelt, Sinnfragen und Lebensgestaltung, Recht und Gerechtigkeit, Zukunftsentwürfe.

A számonkérés formái

A fakultációs számonkérés két összetevőből áll. Félévente három leadandó házi dolgozat (fogalmazás adott szempontok szerint), illetve szóbeli Cluster-felelet (összefoglaló felelet gondolatfelhő/szempontrendszer szerint) két témából.

A nyelvi fakultációs munka értékelése az alapórai teljesítéssel együtt történik, különböző tanárok esetén egyeztetéssel.

Spanyol nyelv

11. és 12. évfolyam, heti 2 óra

A fakultációs órák lehetőséget nyújtanak azon tanulóknak, akik az alapórán tanultakat szeretnék iskolai keretek között bővíteni, elmélyíteni. A heti 2 óra fakultáció, amelyet órarendi szempontok miatt csak a délutáni időpontban tarthatunk, elsősorban jó és jeles eredményű, illetve tudású tanulók számára jelenthet kiváló lehetőséget az emelt szintű érettségire való felkészülésben. Az órák felépítése hasonló az alapórákéhoz abban

a tekintetben, hogy az élő idegen nyelv tanításában alapvető célként szereplő négy alapkészség (hallás utáni szövegértés (beszédértés), beszédképesség, írott szöveg értése, íráskészség) elsajátítására, fejlesztésére alapulnak. A fakultációs órák kisebb létszámúak, mint az alapórák, így a tanulóknak több lehetőségük van az egyéni szóbeli megnyilvánulásokra.

A spanyoltanítás négy éve alatt felkészítjük a tanulókat arra, hogy az Európai Közös Referenciakeret szerinti B1-es szintet elérjék. Ez a szint felel meg a középszintű érettséginek. Természetesen alapórai keretek között is lehetőségük van diákjainknak, hogy egyéni képességeik és teljesítményük alapján B1-B2 közötti szintre eljussanak, azonban ehhez biztos alapot a fakultációs oktatás jelenti. A már említett emelt szintű érettségi B2-es szintet képvisel.

A fakultációs órák tematikájukban kapcsolódnak az alapórai követelményekhez, az alapórán használt tankönyvekhez. Számos nyomtatott és audiovizuális, autentikus anyag segítségével bővítjük, egészítjük ki, illetve színesítjük a tankönyveket is, figyelmet fordítva arra, hogy a spanyol nyelvű országok kultúrájával, szokásaival is magasabb szinten ismertessük meg a diákokat.

A fakultációs órákon szerzett érdemjegyek beépülnek a diákok alapórai osztályzatába, így a fakultációra járók is egy érdemjegyet szereznek spanyol nyelvből. A fakultációs órák alapkövetelménye, hogy a diákok felkészülten vegyenek részt a munkában, a számukra kijelölt házi feladatokat vagy egyéb beadandó munkákat készítsék el. Ha szükséges, az adott témakörnél önállóan ismételjék át a korábban tanultakat.

A továbbhaladás feltétele az órákon való aktív részvétel, a követelmények teljesítése, jó vagy jeles félévi és év végi osztályzat. Fakultációs osztályzat félévi vagy év végi osztályzó vizsgával csak indokolt esetben lehetséges.

Társadalomismeret/Állampolgári ismeretek

A társadalomismeret mint érettségi tantárgy megszűnik, helyette Állampolgári ismeretekből lehet majd középszinten érettségizni. 12. évfolyam, heti 2 óra

Iskolánkban a társadalomismeret tantárgyhoz kapcsolódóan a 12. évfolyamon heti két alapórát tartunk diákjainknak. Ehhez azok számára, akik ebből a tárgyból érettségizni szeretnének, kötelezően felveendő az alapórák mellé a heti két órás fakultáció, hiszen csak így teljesíthető a jogszabályi előírás szerinti 174 órás érettségi követelmény, ami a 12. évfolyamon összesen heti négy tanítási órát jelent.

A társadalomismeret érettségi eredményét a társadalomtudományi képzési területhez tartozó szakokon figyelembe veszik a felvételi pontok számításánál, így a jelenlegi előírások szerint számít többek között a nemzetközi tanulmányok, szociológia, politológia, kommunikáció és médiatudományok, illetve szociálpedagógia alapszakok pontszámításakor.

A tantárgy 12-es alapórai és a fakultációs órák látogatása felkészít az Állampolgári ismeretek középszintű érettségire is.

Történelem

11. évfolyam: heti 3 + 2 óra, 12. évfolyam: heti 3 + 4 óra (valamennyi óra az alapórás tanulóktól külön csoportban)

A történelem fakultáció elsősorban az emelt szintű érettségire készít fel. Az emelt szintű érettségi 12 történelmi korszak összesen 228 érettségi témakörét öleli fel. A 11. évfolyamon – heti két órában – az első 5 nagy történelmi korszak témaköreinek átisméltése zajlik, 12. évfolyamon – heti négy órában – kerül sor a többi érettségi témakörré.

Emellett a fakultációs órákon igen hangsúlyos szerepet kap a módszertani felkészítés, mind az írásbeli, mind pedig a szóbeli érettségire. Ezt a munkát segíti egy háromkötetes érettségi feladatgyűjtemény használata is.

Az ismétlés mellett a fakultációs órákon lehetőség nyílik néhány nagy történelmi kérdés, esemény, folyamat részletes, több szempontot megjelenítő elemzésére (pl. 20. századi diktatúrák, világháborúk, életmód- és

kultúrtörténet, stb.), valamint a diákok szabadon választott kiselőadások, prezentációk segítségével gyakorolhatják már 11. évfolyamon is a szóbeli megnyilvánulást.

A fakultációs órákon lehetőség nyílik a több korszakon átívelő jelenségek felismerésére, az összefüggések megértésére. Ami eddig „rész” volt, az most – remélhetőleg – „egésszé” válik.

Követelmények, számonkérés

Az egyes történelmi korszakok ismétlése témazáró dolgozattal zárul. A kiselőadásokra, prezentációkra, esetleges házi dolgozatokra szintén jegyet adunk. Hetente-kéthetente kell beadni egy hosszú és egy rövid érettségi esszét, amelyet az érettségien is alkalmazott pontozási módszer szerint értékelünk. Emellett óráról-órára kell érettségi típusú tesztfeladatokat megoldani.

A félévi és év végi jegyről az alapórát tartó és a fakultációt tartó tanár közösen dönt. A bizonyítványba csak egy történelem jegy kerül be.

Kiknek ajánljuk a fakultációt?

Mindazoknak, akiknek felvételi tárgyuk a történelem és szeretnék ebből a tárgyból emelt szintű érettségit tenni, akiknek fontos, hogy középszinten minél jobb eredményt érjenek el. Ezen kívül a fakultáció segíti a felsőfokú tanulmányok során a történelmi jellegű tárgyak tanulását (pl. társadalomtörténet, jogtörténet, gazdaságtörténet, politikátörténet, kultúrtörténet).